

**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ**

**ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΧΡΗΣΤΑΚΗ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΠΕΤΡΑΤΟΥ**

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (ενδεικτική απάντηση του ΙΕΠ)

- Η αγάπη για τον ερωτώμενο εκτείνεται σε όλους τους ζωντανούς οργανισμούς.
- Γνωρίσματα της αγάπης είναι οι θετικές πράξεις, ο σεβασμός και η ανεκτικότητα.
- Η αποφυγή κακών πράξεων συνιστά μια μορφή αγάπης.
- Ο άνθρωπος πρέπει να αγαπά όχι μόνο τους φίλους, αλλά και τους εχθρούς.

2^ο υποερώτημα (ενδεικτική απάντηση του ΙΕΠ)

Στην 4^η παράγραφο της συνέντευξης παρατηρούμε μια αναλογία ανάμεσα στην αγάπη και στη μαγειρική τέχνη. Κοινό σημείο αναφοράς είναι ότι και στις δύο περιπτώσεις δεν υπάρχουν συνταγές, αφού, για να υπάρχει επιτυχία, ο άνθρωπος πρέπει να λαμβάνει υπόψη του πολλούς και διάφορους παράγοντες. Με αυτόν τον εκφραστικό και παραστατικό τρόπο (μεταφορική αναλογία) ο συνεντευξιαζόμενος εξηγεί την αρχική του θέση στην παράγραφο, ότι για να μάθει να αγαπά ο άνθρωπος δεν υπάρχουν συνταγές, δηλαδή συμβουλές, αφού χρειάζεται να λαμβάνει υπόψη του μια ποικιλία παραγόντων.

3^ο υποερώτημα (ενδεικτική απάντηση του ΙΕΠ)

Τρεις γλωσσικές επιλογές με τις οποίες ο πομπός προσπαθεί να προβληματίσει και να ευαισθητοποιήσει τον αποδέκτη του μηνύματός του για τη διάσταση και τη σημασία της αγάπης είναι:

- Η υποτακτική έγκλιση αποσκοπεί να προτρέψει τον δέκτη προς αυτή την κατεύθυνση («Να κάνουμε το καλό και να αποφεύγουμε το κακό»: 1^η παράγραφος)
- Η μεταφορική λειτουργία της γλώσσας δημιουργεί στοχαστικό ύφος λόγου και γόνιμο προβληματισμό, προκειμένου ο δέκτης να σκεφτεί τη διάσταση και τη σημασία της αγάπης στη ζωή του («Το κλειδί για όλα είναι η αγάπη»: 1^η παράγραφος, «ο σπόρος της αγάπης»: 2^η παράγραφος, «Για μένα η αγάπη είναι περίπου σαν τη μαγειρική τέχνη»: 4^η παράγραφος)

- Η δεοντολογική διατύπωση («Πρέπει να αλλάξουμε τη στάση και τον τρόπο σκέψης μας»: 1^η παράγραφος, «Πρέπει να δώσουμε το χέρι και σε αυτούς.»: 3^η παράγραφος) προβάλλει ως αναγκαία τη μεταστροφή του ανθρώπου σε ζητήματα συμπεριφοράς και υποβάλλει την ιδέα της αγάπης ως ηθική απαίτηση. Με αυτό τον τρόπο ο πομπός κατευθύνει τον δέκτη προς αυτή την επιλογή, προβληματίζει και ευαισθητοποιεί.
- Το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο εκφράζει μια καθολικότητα, μια συμμετοχή όλων στην αγάπη, οπότε προτρέπει και παρακινεί προς αυτή την κατεύθυνση.
- Το δεύτερο ενικό πρόσωπο συναντάται, προκειμένου ο πομπός να δημιουργήσει ένα κλίμα οικειότητας και διαλογικότητας με τον δέκτη, προκειμένου να μεταφέρει άμεσα και αποτελεσματικά το μήνυμα της αγάπης.

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 30)

Προσφώνηση

Αγαπητοί καθηγητές, γονείς και συμμαθητές,

Πρόλογος

(Αφόρμηση) Ήταν πολύ εύστοχη η πρωτοβουλία του σχολείου μας να διοργανώσει αυτήν την εκδήλωση με θέμα «Η αγάπη στις μέρες μας» με αφορμή τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Αγάπης. **(Δεδομένο)** Αναμφίβολα, η αγάπη είναι ένα συναίσθημα με απέραντη δύναμη και γεμάτο τρυφερότητα. **(Ζητούμενα)** Έτσι, λοιπόν, θα ήθελα να επισημάνω με αυτήν την ομιλία τις αναγκαίες προϋποθέσεις, για να μπορέσει η αγάπη να ευδοκιμήσει, καθώς θεωρώ ότι η αξία της για το άτομο είναι αδιαμφισβήτητη.

Κυρίως θέμα

Ζητούμενο 1: προϋποθέσεις για την ευδοκίμηση της αγάπης

❖ **Ατομικές προϋποθέσεις:**

→ **Πληροφορίες κειμένου:**

- πρέπει να αλλάξουμε τη στάση και τον τρόπο σκέψης μας.
- να κάνουμε το καλό και να αποφεύγουμε το κακό.
- να μη βλάπτουμε τους άλλους.
- να αντιμετωπίζουμε κάθε άνθρωπο με φιλικό και εγκάρδιο τρόπο.

→ **Επιχειρήματα δικά μου:**

- να είναι ένας άνθρωπος που να μπορεί να δεχτεί την αγάπη του άλλου και να αλληλεπιδράσει συναισθηματικά μαζί του, να εκτιμήσει τη σημασία της, να μην εκτρέφει το εγώ του μέσω αυτής.
- ο κάθε άνθρωπος οφείλει να ελέγχει σε βάθος τον εαυτό του, ώστε να μπορεί να βελτιώνει τα ελαττώματά του, να καλλιεργεί τις αρετές του, να αποδέχεται και να αγαπάει τον εαυτό του όπως είναι, να απαλλάσσεται από τα πάθη του.
- να δείχνει σεβασμό στον άλλο, να του αναγνωρίζει αξία, να είναι υποχωρητικός και συγκαταβατικός χωρίς να υπερβαίνει τα όρια, τα πρέπει και τα θέλω του, να δείχνει κατανόηση και αποδοχή των ελεύθερων επιλογών του.

❖ Φορείς αγωγής

- **Παιδεία:** Η ανθρωπιστική παιδεία καλλιεργεί το σεβασμό προς το συνάνθρωπο, εξευγενίζει, εξανθρωπίζει, συμβάλλει στην καλλιέργεια του αισθήματος κατανόησης και της ανθρωπιάς, διαμορφώνει ευαίσθητους ανθρώπους, προάγει ένα υψηλό σύστημα αξιών.
⇒ Ένας άνθρωπος με βαθιά παιδεία αναγνωρίζει την αξία της αγάπης και την υπερασπίζεται μέσα από τη στάση ζωής του.
- **Οικογένεια:** Η οικογένεια είναι υπεύθυνη για τη συναισθηματική ανάπτυξη του ανθρώπου: οι γονείς οφείλουν να δείχνουν αμέριστα την αγάπη τους και τη στοργή τους στα παιδιά τους, να τα σέβονται, να επιδιώκουν την ουσιαστική επικοινωνία και αλληλεπίδραση μεταξύ τους, να τα διαπαιδαγωγούν με αξίες και ιδανικά, να προσφέρουν συνθήκες ασφάλειας.
⇒ Έτσι θα διαμορφωθούν ολοκληρωμένες συναισθηματικά και ηθικά προσωπικότητες, ικανές να νιώσουν και να εκδηλώσουν αγάπη.

Ζητούμενο 2: αξία της αγάπης για το άτομο

- ο άνθρωπος νιώθει και είναι πραγματικά ευτυχισμένος.
- αισθάνεται ψυχική γαλήνη, ψυχική ισορροπία και πληρότητα, γιατί προσφέρει και δέχεται αγάπη
- αισθάνεται αποδεκτός γεγονός που τον γεμίζει αυτοπεποίθηση
- νιώθει ασφαλής και σίγουρος, όταν αισθάνεται ότι υπάρχουν άνθρωποι που τον αγαπούν και τον νοιάζονται
- οι ανθρώπινες σχέσεις που θεμελιώνονται στην αγάπη ωριμάζουν τον άνθρωπο, τον ωθούν να κρίνει και να γνωρίσει τον εαυτό του και τελικά τον κινητοποιούν να βελτιώσει τα ελαττώματα και να καλλιεργήσει τις αρετές του
- δίνει νόημα στη ζωή του ανθρώπου
- ολοκληρώνει ηθικά το άτομο, γιατί καλλιεργεί τα ευγενέστερα αισθήματά του (ανθρωπιά, αλtruισμό, αυταπάρνηση, μακροθυμία).
- απαλλάσσει από τα πάθη, τις κακίες, ανυψώνει τον άνθρωπο και τον καθιστά αξία.
- καταπολεμά τον εγωισμό, την ιδιοτέλεια, τη ζήλια.

Επίλογος

Από όλα τα παραπάνω εύλογα μπορούμε να συνάγουμε το συμπέρασμα ότι η αγάπη δίνει ουσιαστικό νόημα στη ζωή μας και μας δημιουργεί το αίσθημα της ψυχικής ευφορίας και της ασφάλειας. Ας προσπαθήσουμε, λοιπόν, όλοι να εξασφαλίσουμε την ευδοκίμηση της αγάπης, ώστε να μπορούμε να βιώσουμε και να δώσουμε αγάπη στους γύρω μας.

Δάφνη - Αγ. Δημήτριος

Αποφώνηση

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας!

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 20)

Στο ποίημα εναλλάσσονται το α' ενικό με το β' ενικό πρόσωπο. Πράγματι, πρόκειται για μία αποστροφή του ποιητικού υποκειμένου προς την αγάπη, την οποία λαχταρούσε τόσο πολύ και την πρόσμενε στη ζωή του. Με το α' ενικό πρόσωπο εξομολογείται τα έντονα συναισθήματα της μελαγχολίας και της θλίψης που βιώνει, καθώς δεν τη γνώρισε ποτέ. Ο τόνος του ποιήματος γίνεται προσωπικός και επικρατεί ο υποκειμενισμός. Με το β' ενικό πρόσωπο ο ποιητής απευθύνεται στην αγάπη. Διαμορφώνεται κλίμα διαλόγου, ενώ προσδίδεται θεατρικότητα και δραματικότητα στον ποιητικό λόγο. Με την εναλλαγή των δύο προσώπων επιτυγχάνεται αμεσότητα, ζωντάνια και παραστατικότητα, ενώ το ύφος διαμορφώνεται οικείο. Επίσης, διευκολύνεται η ταύτιση του αναγνώστη με την συναισθηματική κατάσταση του ποιητικού υποκειμένου. Τέλος, η εναλλαγή των προσώπων χαρίζει αισθητική συγκίνηση στον αναγνώστη.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15) (ενδεικτική απάντηση του ΙΕΠ)

Το ποιητικό υποκείμενο νιώθει έντονη απογοήτευση και ματαίωση, διότι δεν γνώρισε την αγάπη, παρόλο που στη νεότητά του τόσο πολύ την πρόσμενε, όπως παραδέχεται. Τα επιφωνήματα που χρησιμοποιεί δηλώνουν την ένταση της απογοήτευσης (Πόσες φορές αλίμονο!), με επιρρήματα δηλώνεται η προσμονή (πως επιτέλους έφτασες) και η διάψευση (Μα δεν ερχόσουν ποτέ). Η φράση «γυμνή ψυχή» αποτυπώνει παραστατικά την ψυχική απογύμνωση που έχει προκαλέσει στην ποιητική φωνή η διάψευση και η ματαίωση στη «δύση της Νιότης» στην οποία βρίσκεται, σε ώριμη δηλαδή ηλικία. Σε αυτή την ηλικιακή φάση νιώθει ότι σβήνεται και η τελευταία ελπίδα ερχομού της αγάπης. Ο τελευταίος στίχος του ποιήματος «- Φοβάμαι πως επέρασες, Αγάπη και δεν σ' είδα!...» συνιστά την κορύφωση της απογοήτευσης του ποιητικού υποκειμένου.

Ανάλογα με το ΘΕΜΑ 3, ο/η μαθητής/τρια μπορεί να κάνει εκτενέστερη αναφορά σε εκφραστικά μέσα με τα οποία αποδίδεται ο λυρικός και μελαγχολικός τόνος του ποιήματος.

ΑΡΕΙΤΟΛΜΟ

Δάφνη - Αγ. Δημήτριος